

Borgholms
kommun

RIKTLINJER FÖR HANTERING AV EXTRAORDINÄRA HÄNDELSE

Antagna av kommunfullmäktige 2015-12-14 § 204
(*ersätter tidigare plan antagen 2011-12-19*)

(11)

Innehållsförteckning

1. Bakgrund.....	3
2. Kommunfullmäktiges mål och övriga direktiv till nämnder och styrelser om kommunens arbete med sin krisberedskap	4
3. Förberedande och förebyggande arbete	4
<i>Utförda analyser/planer</i>	<i>4</i>
<i>Förvaltningarnas och BEABs planering för hantering av extraordinära händelser.....</i>	<i>5</i>
<i>Reservkraft</i>	<i>5</i>
<i>Utbildning och övning av krishanteringsorganisationen.....</i>	<i>5</i>
4. Uppstart av kommunens krishanteringsorganisation.....	5
5. Ledning och bedrivande av samhällsviktig verksamhet.....	5
<i>Kommunens politiska ledning vid en extraordinär händelse.....</i>	<i>6</i>
<i>Krisledningsnämndens reglemente</i>	<i>6</i>
<i>Tjänstemannaledning vid en extraordinär händelse.....</i>	<i>6</i>
<i>Befogenheter, delegationsbestämmelser</i>	<i>8</i>
<i>Kommunens geografiska områdesansvar, krishanteringsråd.....</i>	<i>9</i>
<i>Dokumentation och lägesuppföljning.....</i>	<i>9</i>
<i>Avlösning/genomgångar.....</i>	<i>9</i>
<i>Förberedda lokaler.....</i>	<i>9</i>
<i>Särskild utrustning för kommunikation,.....</i>	<i>9</i>
6. Information	9
7. Samverkan	10
<i>Bistånd från annan kommun.....</i>	<i>10</i>
<i>Psykosocialt stöd.....</i>	<i>11</i>
<i>Samverkan med frivilligorganisationer (FRG).....</i>	<i>11</i>
8. Avveckling, utvärdering efter krisen	11

Bilagor:

1. Övnings och utbildningsplan 2015-2019
2. Lokaler i stadshuset som kan användas för ledning och samverkan
3. Prioriteringar under mandatperioden (från risk- och sårbarhetsanalys)
4. Regler och checklistor, statusläge och behov
5. Planering av användande av statsbidrag utifrån kommunöverenskommelsen

(11)

1. Bakgrund

Kommunens ansvar och uppgifter vid allvarliga kriser regleras i lag (2006:544) om extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap hos kommuner och landsting.

Definition av extraordinär händelse:

”Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för allvarliga störningar i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.”

I lagen anges kommunens skyldigheter vid extraordinära händelser, vilka kort kan sammanfattas enligt följande:

- Kommunerna ska genomföra risk- och sårbarhetsanalyser över hur svåra händelser påverkar den egna verksamheten. Dessa ska sedan ligga till grund för både förebyggande åtgärder och riktlinjer för hantering av inträffade händelser (detta dokument). Riktlinjerna ska fastställas varje mandatperiod.
- Kommunen ska ha en krisledningsnämnd som vid en extraordinär händelse kan ta över hela eller delar av annan kommunal nämnds verksamhet.
- Kommunen har ett områdesansvar som innebär ett ansvar att samordna krishanteringsarbetet, både i planeringsarbetet och vid en inträffad händelse. Detta innebär också att kommunen ska kunna ge samordnad krisinformation till allmänheten.
- Kommunen ska öva/utvärdera sin organisation och personal för att säkerställa en god förmåga att hantera extraordinära händelser.
- Kommunen ska till länsstyrelsen rapportera utförda åtgärder kopplat till ovanstående lag. Detta gäller både före, under och efter en händelse.

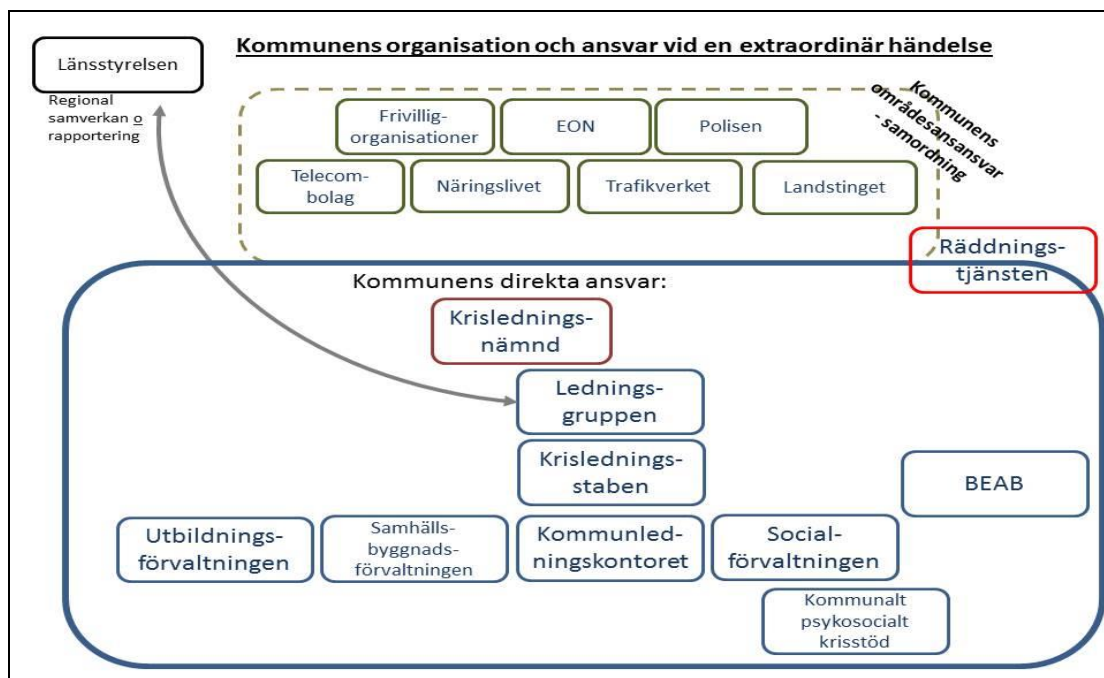

Bild 1. Borgholms kommuns grundläggande organisation och ansvar vid en extraordinär händelse.

Vid ett förändrat världspolitiskt läge ska planen kompletteras så att den också kan vara kommunens plan för Höjd beredskap. Ansvaret för kommunens uppgifter under Höjd beredskap ligger på kommunstyrelsen.

(11)

2. Kommunfullmäktiges mål och övriga direktiv till nämnder och styrelser om kommunens arbete med sin krisberedskap

Övergripande mål:

- Kommunen ska ha en god förmåga att hantera extraordinära händelser. Underlag för vilka händelser som bör kunna hanteras finns i kommunens risk- och sårbarhetsanalysarbete. Dock är en god generell krishanteringsförmåga (oavsett typ av händelse), det som eftersträvas mest.
- Vid extraordinära händelser ska samhällsviktig kommunal verksamhet kunna utföras i enlighet med vad som fastställs i förvaltningarnas och Borgholm Energi AB's (BEAB) planering för extraordinära händelser.
- Kommunen ska vid en händelse kunna vara flexibel och ha förmåga att kunna improvisera. Dock ska detta ske med stöd i framarbetade rutiner och övade arbetssätt.
- Högst prioriterade insatser är först och främst de där människors liv och hälsa riskeras om inte tillräckliga insatser görs tillräckligt snabbt.
- Kommunstyrelsen ska tillse att erforderliga regler, rutiner och checklistor tas fram för att kommunens centrala krisledning (krisledningsnämnd, ledningsgrupp och krishanteringsstab) ska kunna fungera på ett effektivt sätt.

För att säkerställa kvalitén på kommunens förmåga att hantera samhällsstörningar och extraordinära händelser ska

- förvaltningarna och BEAB aktivt arbeta med risk- och sårbarhetsanalyser
- förvaltningarna och BEAB ha planer för hur samhällsstörningar och extraordinära händelser ska hanteras
- utbildning och övning genomföras, samt erfarenheter från inträffade händelser dras

3. Förberedande och förebyggande arbete

Kommunens övergripande arbete med risk- och sårbarhetsanalyser ska samordnas genom kommunledningskontoret. Förvaltningarna och BEAB ansvarar sedan för att kompletterande/fördjupade analyser utförs där detta behövs.

I planeringsprocesser (exempelvis i översiktsplaner) ska kommunen verka för att extraordinära händelser i möjligaste mån förebyggs.

Utförda analyser/planer

Följande analyser/planer med beröring på eventuella extraordinära händelser finns i nuläget:

- *Oljeskyddsplan, 2013*
- *Riskanalys för kommunal teknisk försörjning, 1999*
- *Beredskapsplan Ölandsbron, 2002, reviderad 2015*
- *Pandemiplan, 2007*
- *Risk- och sårbarhetsanalys avseende klimatförändringars påverkan för tätorterna Borgholm och Köpingsvik, 2014*
- *Underlag för planering vid elbrist, Styrel, 2011, reviderat 2015*
- *Risk- och sårbarhetsanalys för Borgholms kommun, 2015*
- *Riskanalys utifrån lag om skydd mot olyckor, räddningstjänsten, (beslut utifrån ny analys tas under 2015)*

(11)

Förvaltningarnas och BEABs planering för hantering av extraordinära händelser.

Utifrån framtagna risk- och sårbarhetsanalyser ska förvaltningarna och BEAB ta fram planering för hur samhällsviktiga verksamheter ska kunna bedrivas under minst en veckas tid vid olika typer av störningar. Kommunens gemensamma krishanteringsstab ska här ses som en stödresurs.

Reservkraft

Där respektive verksamhet har ansett att reservkraft för elförsörjning vid elavbrott erfordras, ska bränsleförsörjningslogistik vara anpassat för en veckas kontinuerlig drift. BEAB har som huvudman för teknisk verksamhet ansvar för att reservkraftsanläggningar avprovas enligt fastställda rutiner samt att logistik för drift fungerar.

Utbildning och övning av krishanteringsorganisationen

Utbildning och övning ska bedrivas kontinuerligt i kommunen. Respektive förvaltning och BEAB ansvarar för kompetensen inom sina verksamheter. Kommunledningskontoret svarar för att utbildning och övning erbjuds kommunens centrala krishanteringsfunktioner samt politiker (se bilaga 1). Efter avrop kan kommunledningskontoret stötta förvaltningarna och BEAB i övnings- och utbildningsinsatser i respektive verksamheter.

4. Uppstart av kommunens krishanteringsorganisation

Uppstart av kommunens krishanteringsorganisation kan ske på flera sätt. Respektive förvaltning och BEAB kan själva starta upp sina respektive krisorganisationer. Förvaltningarna och BEAB har ansvar för att informera kommunledningskontoret om uppkomna krissituationer. Därefter är det kommunledningskontorets ansvar att bedöma om vidare samordnade åtgärder behövs samt att informera krisledningsnämndens ordförande om händelsen. Denne har sedan att ta ställning till om händelsen är en extraordinär händelse och om krisledningsnämnden ska gå i tjänst. Vid mindre omfattande händelser så har stabschef/TIB mandat/uppgift att vidta åtgärder i enlighet med vad som sägs i kapitel 5.

I de fall annan myndighet behöver få kontakt med kommunen, så kan kontakt sökas via räddningstjänstens "räddningschef i beredskap", RCB. Denne kontaktar då kommunen enligt ringlista, eller tjänsteman i beredskap (TIB) sommartid. Tjänstemannen ansvarar sedan för att erforderliga åtgärder vidtas enligt ovanstående. Första genomgång i kommunens krisledningsorganisation ska kunna ske senast två timmar efter larm.

5. Ledning och bedrivande av samhällsviktig verksamhet

I de fall krisledningsnämnden inte tagit över delar av annan nämnds verksamhetsansvar vid en kris, så sker beslut i enlighet med förvaltningarnas och BEABs ordinarie rutiner. BEAB ska enligt ägardirektiv samordna sina insatser med kommunens vid en extraordinär händelse.

Kommunen ska ha förmåga att bedriva ledning och samhällsviktiga verksamheter vid en extraordinär händelse under minst en veckas tid (dygnet runt). Denna ambitionsnivå gäller kommunens samlade krisledningsorganisation (nämnd, ledningsgrupp och krishanteringsstab) och samhällsviktiga verksamheter, ej övrig verksamhet.

(11)

Kommunens politiska ledning vid en extraordinär händelse.

I Borgholms kommun är kommunstyrelsens arbetsutskott även krisledningsnämnd. Krisledningsnämnden kan ta över hela eller delar av de andra nämndernas verksamhetsansvar. Styrelseordförande i BEAB kan vid behov adjungeras att ingå i krisledningsnämnden. Enligt ägardirektiv ska BEAB samordna sina insatser med kommunens vid en extraordinär händelse.

I följande fall bör krisledningsnämndens ordförande överväga att kalla in krisledningsnämnden:

- För att påskynda akuta politiska beslut.
- För att samordna akuta politiska beslut som berör mer än en förvaltning.
- För att tillse att en tydlig samlad tjänstemannaledning finns med mandat att fatta erforderliga beslut.
- För att säkerställa resurstilldelning till en eller flera berörda förvaltningar.

Om krisledningsnämnden inte aktiverats så gäller ordinarie nämndstruktur och arbetsätt.

Vid ett större oljepåslag är ledningsorganisationen speciell och gemensam för de båda Ölandskommunerna och räddningstjänsten, se Oljeskyddsplan, 2013.

Krisledningsnämndens reglemente

Riktlinjer för krisledningsnämndens verksamhet finns inskrivna i krisledningsnämndens reglemente antaget av kommunfullmäktige 2015-12-14 § 205.

Tjänstemannaledning vid en extraordinär händelse.

Tjänstemannaledningen vid en extraordinär händelse består av kommunens ledningsgrupp. Gruppen leds av kommunchefen. Till sin hjälp har ledningsgruppen en krishanteringsstab som leds av en stabschef. Kommunledningskontoret ansvarar för att erforderliga rutiner finns framarbetade för stabsarbetet. Personer som ingår i räddningstjänstens RCB-funktion ska beaktas som en resurs, framförallt i stabens omvärldsbevaknings- och analysarbete.

Kommunen befinner sig alltid i någon av nedanstående KrisBeredskapsNivåer (KBN):

KBN 1. Normalläge Ordinarie omvärldsbevakning och informationshantering, främst dagtid. Kommunledningskontoret har övergripande ansvar för detta.

- Kontaktväg in externt via RCB, som kontaktar kommunen via ringlista.

KBN 2. Förhöjd krisberedskap: Påverkan av viktiga samhällsfunktioner och/eller risk för svår påverkan av desamma.

- Beslut om nivå fattas av stabschef/TIB
- Information/avstämning med ledningsgrupp och krisledningsnämndens ordförande
- Omvärldsbevakning samt informationshantering även kvällar o helger samt även natt om så bedöms (1-2 personer).
- Bemannad telefon för interna kontakter (stabschef/TIB).
- Kontaktväg in externt via RCB.
- Samverkanskontakter tas efter behov (internt och externt).
- Intern kontaktperson är stabschefen/TIB (bemannad telefon).
- Information till allmänheten efter behov (stöd av stabsfunktion, Information)

(11)

fortsättning krisberedskapsnivåer:

KBN 3. Svår påverkan: på en eller flera viktiga samhällsfunktioner, dvs extraordinär händelse i enlighet med lag 2006:544 om extraordinära händelser.

- Beslut om nivå fattas av krisledningsnämndens ordförande
- Ställningstagande om krisledningsnämnden ska aktiveras. Avstämning med ledningsgrupp och stabschef.
- Uppdrag till kommunchef att leda tjänstemannaarbetet
 - Uppdrag till stabschef att inkalla hela eller delar av krishanteringsstaben.
 - Hantering av frågor utifrån utdelade uppgifter i krishanteringsstaben. Se bilaga till dessa riktlinjer avseende krisstabsrutiner.

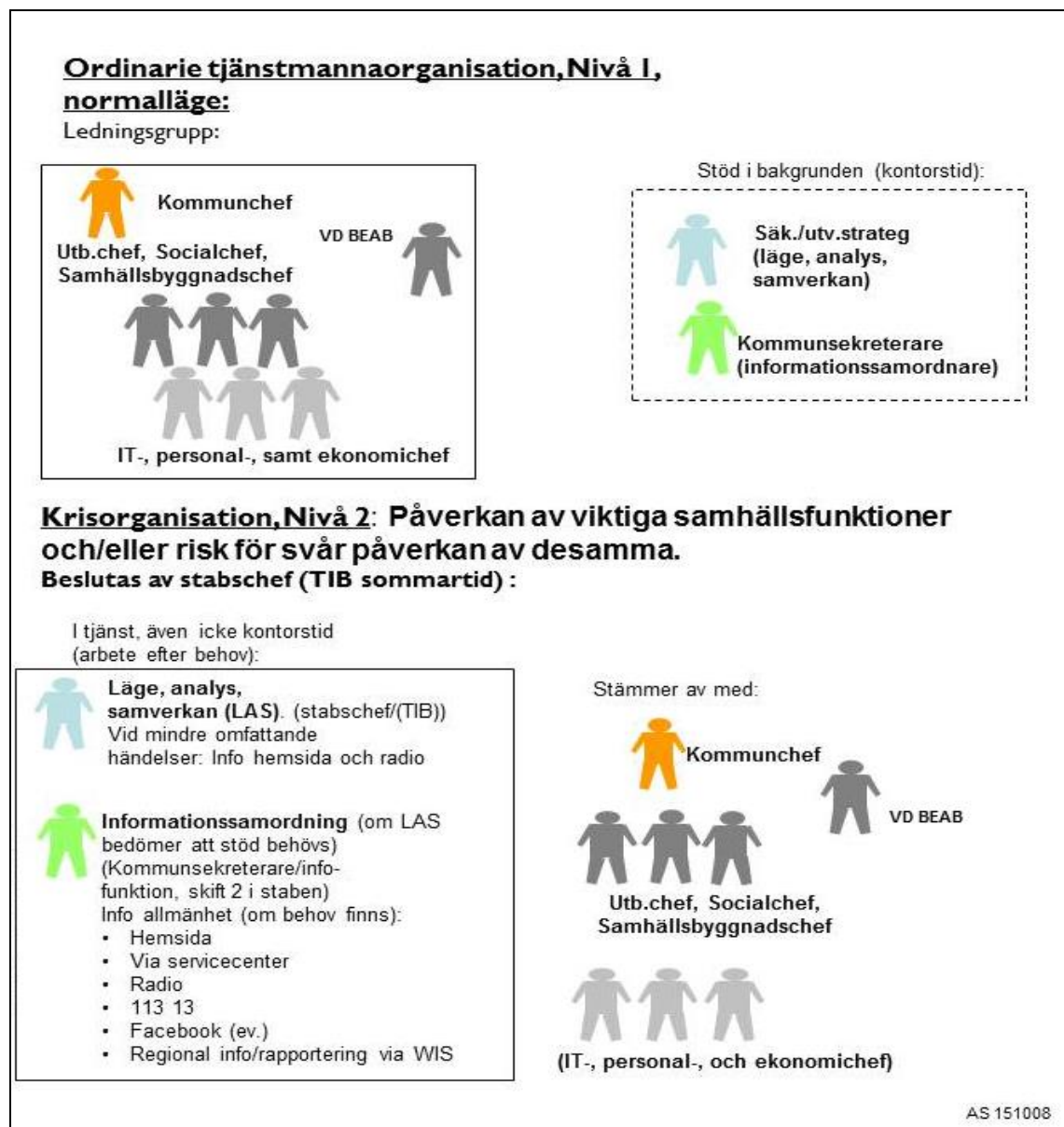

Bild 2. Tjänstmannorganisation för hantering i normalläge och vid förhöjd beredskap (KrisBeredskapsNivå 2.).

(11)

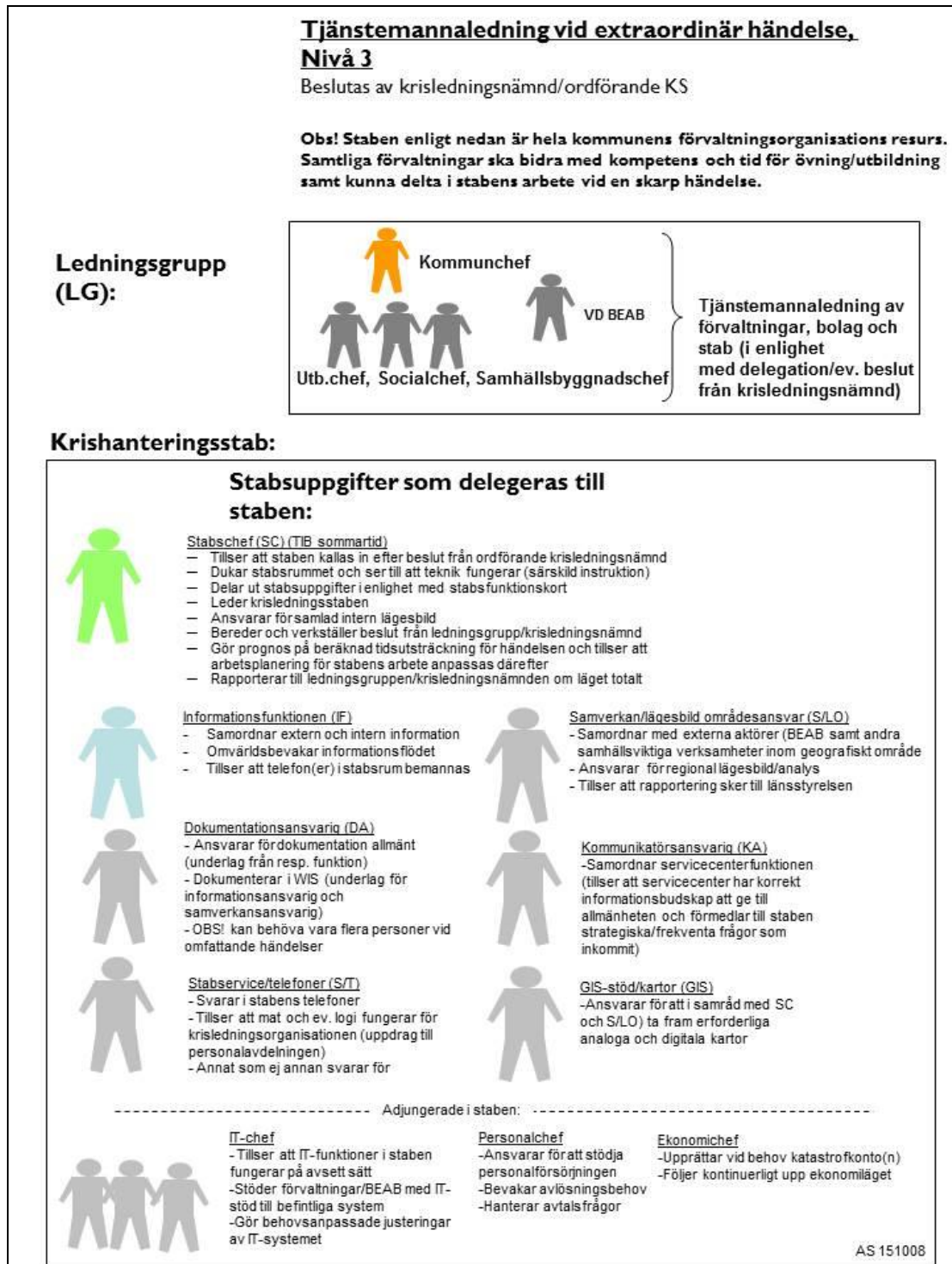

Bild 3. Tjänstemannaledning och krishanteringsstab vid extraordinära händelser (högsta krisberedskapsnivå, KrisBeredskapsNivå 3). Beslut om denna nivå fattas av krisledningsnämndens ordförande.

Befogenheter, delegationsbestämmelser

Respektive förvaltnings delegationsbestämmelser gäller i de fall krisledningsnämnden inte tagit över hela eller delar av annan nämnds verksamhet. För krisledningsnämndens verksamhet finns särskilda delegationsbestämmelser. Vid tillfällen som TIB (Tjänsteman i beredskap) finns så gäller särskild instruktion som tillsammans med delegationsordningen, bland annat beskriver det mandat som denna funktion har. Under tid på året som TIB inte finns, så har stabschefen i krisorganisationen motsvarande uppgifter/delegation.

(11)

Kommunens geografiska områdesansvar, krishanteringsråd

Inom kommunens yta har kommunen ansvar för att krishanteringsarbetet samordnas. Detta sker primärt via krishanteringsrådet vilket är en samrådsgrupp på tjänstemannanivå. Rådets uppgift är att både vara en resurs i det förberedande arbetet samt i det operativa skedet av en extraordinär händelse. Bland annat finns företrädare från Trafikverket, Landsinget, Polismyndigheten, Räddningstjänsten samt Ölands Radioamatörer, finns representerade i rådet. I sitt förberedande arbete är rådet gemensamt med Mörbylånga kommuns krishanteringsråd.

Dokumentation och lägesuppföljning

Dokumentation av fattade beslut och vidtagna åtgärder ska ske enligt respektive förvaltnings/BEABs rutiner. I kommunens centrala krishanteringsorganisation (Krisledningsnämnd, ledningsgrupp och krishanteringsstab) ska dokumentation ske till stöd för lägesuppföljning, avlösning och för uppföljning. Dokumentation och lägesuppföljning ska vara befattningsuppgifter i staben. För lägesrapportering till Länsstyrelsen vid en extraordinär händelse ska det internetbaserade verktyget WIS användas.

Avlösning/genomgångar

Stabschefen, eller tilldelad funktionsansvarig, ansvarar för att avlösning och genomgångar i kommunens gemensamma krisledningsverksamhet sker på ett bra sätt. I respektive förvaltning och i BEAB har förvaltnings- och bolagschef samma ansvar. Avlösning/genomgångar ska ske inom rimlig tid och med relevant informationsöverlämnande.

Förberedda lokaler

Förvaltningarna och BEAB ska i sin planering fastställa lämpliga lokaler för sitt interna krishanteringsarbete.

För krisledningsnämnden med tillhörande ledningsgrupp och krishanteringsstab ska finnas särskilda lokal (KS-rummet) på stadshuset med tillgång till datautrustning samt. Stadshuset som helhet ska vara försett med reservkraft.

Reservlokal för ovanstående verksamhet är brandstationen i Borgholm som även den är försedd med ovan angivna utrustning.

Särskild utrustning för kommunikation

Normal teknik för kommunikation ska nyttjas om dessa inte är utslagna. Kommunen ska vid behov ha möjlighet att kommunicera med länsstyrelsen och räddningstjänsten via radiosystemet RAKEL.

6. Information

Vid en samhällsstörning eller extraordinär händelse finns informationsbehov inom fyra områden;

- *Intern information.* Delgivning av information inom den egna förvaltningen/organisationen.
- *Information till andra myndigheter och övriga samhällsviktiga verksamheter* (bland andra Länsstyrelsen). Detta sker i huvudsak via systemet WIS (Webbase-rat Informations System). Direktsamverkan sker via samverkanspost samt telefonmöten.
- *Information till allmänheten.* Detta är mycket stor och svår uppgift som kommuner och myndigheter i Kalmar län samverkar kring i den gemensamma arbetsgruppen ITA (information till allmänheten).
- *Information till media.*

(11)

Informationsverksamheten ska var högprioriterad vid en kris eller extraordinär händelse. Generellt måste många informationsvägar nyttjas (krisinformation via telefon, kommunens hemsida, Facebook, via informationsnumret 113 13, radio, TV samt via pressinformation/presskonferenser).

Inte bara utgående information ska hanteras utan även inkommande information måste bearbetas och hanteras. Av detta skäl ska informationsansvarig se till att omvärldsbevakning med tillhörande analys sker vid en extraordinär händelse. Hur krisinformationen ska ske finns beskrivet i "Regler för Krisinformation".

7. Samverkan

Samverkan kan och ska ske med andra berörda aktörer innan och under extraordinär händelse. Kommunen har genom sitt områdesansvar ansvar för att åtgärder samordnas inom kommunens geografiska område. Hela eller delar av kommunens krishanteringsråd kan vid en kris behöva samlas för att säkerställa effektiv samverkan. Samverkan behöver även ske mellan den lokala nivån (kommunen) och den regionala nivån (länet). Denna samverkan ansvarar Länsstyrelsen för genom det regionala samverkansforumet "OmRådet" där Borgholms kommun deltar. Viss del av det lokala samverkansansvaret tas lämpligen genom "Området".

Kommunerna i länet har ett eget planerande samverkansforum i dessa frågor, Ex-Sam, "kommunal samverkan kring extraordinära händelser". Borgholms kommun medverkar i detta arbete.

Samverkan med räddningstjänsten bör särskilt nämnas då räddningstjänsten har en särskild ställning vid olyckor och vid vissa typer av extraordinära händelser. Räddningstjänsten på Öland är organiserad genom kommunalförbund med Mörbylånga kommun.

Vid en extraordinär händelse, som i sin helhet eller vissa delar av händelsen dessutom är att definiera som kommunal räddningstjänst, så är det räddningsledaren som är suverän i sina beslut avseende räddningstjänstdelen av händelsen. I andra fall kan räddningstjänstens resurser vara stöd till de övriga förvaltningarna. Förfrågningar om samverkan med räddningstjänsten ska ske genom räddningschefen eller med tjänstgörande räddningschef i beredskap (RCB). Det är viktigt att ha klargjort vilka uppdrag som utförs som räddningstjänst och vilka som är att anse som utförande av uppdrag åt annan förvaltningen eller åt krisledningsnämnden.

Bistånd från annan kommun

Kommunen kan begära eller få begäran om hjälp av annan kommun vid en samhällsstörning eller extraordinär händelse. För utförd hjälp har den hjälpande kommunen rätt till skälig ersättning.

I Kalmar län har särskilt avtal träffats om "Krissamverkan Kalmar län". Innebörden av avtalet är att drabbad kommun eller någon annan av avtalstecknarna ska kunna avropa hjälp från övriga avtalstecknare. Hjälpen ska, om inte annat avtalas, vara utan kostnad för den hjälpta parten. Borgholms kommun är en av avtalstecknarna.

(11)

Psykosocialt stöd

Det ska observeras att den enskilde har egenansvar i dessa frågor och att flera frivilligorganisationer (trossamfund och andra) har egen verksamhet inom detta område. Kommunens IFO-ansvarige har uppdraget bedöma vilket stöd kommunen ska lämna utifrån socialtjänstlagen. Kommunledningen ska informeras om insatser görs för att bedömning ska kunna ske om samverkan med andra parter behöver ske.

Om en eller några få personer är i behov av psykosocialt stöd så är detta normalt inte att anse som en extraordinär händelse enligt lagens mening. Om ett stort antal människor har detta behov vid ett och samma tillfälle så kan det mycket väl vara det.

Samverkan med frivilligorganisationer (FRG).

Respektive verksamhet ska i sina risk- och sårbarhetsanalyser överväga om behov finns att nyttja frivilligorganisationer i hanteringen av samhällsstörningar och extraordinära händelser. I de fall behov finns kan FRG skapas där ingående personer då ska ha tillräcklig kompetens för uppgifterna som de ska utföra. Ersättning ska utgå vid nyttjande för insats (förberett avtal ska finnas).

I nuläget har kommunen avtal med föreningen Ölands Radioamatörer om att kunna nyttja deras resurser (personal och utrustning) för kommunikation vid långvariga och omfattande strömavbrott.

8. Avveckling, utvärdering efter krisen

Respektive förvaltning och BEAB ansvarar för att utvärdering av inträffade händelser sker för respektive verksamhet. I de fall händelsen definierats som en extraordinär händelse så ska så särskild utvärdering göras. Denna initieras i dessa fall av kommunledningskontoret.